

Notat

Emne: Oppsummering fra Forskningsrådets Site Visit hos FME CREE (209698) 27. april 2017

Til: Senterleder Rolf Golombek
Divisjonsdirektør Fridtjof Unander
Fra: FME-sekretariatet, Energiavdelingen
Saksbehandler: Tone Ibenholt og Siri Ovstein
Dato: 9.5.2017

Tilstede

Fra Senteret: Rolf Golombek (Frischsenteret), Jørg M. Gjestvang (Frischsenteret), Kjell Steinar Berger (Statskraft), Ellen Skaansar (NVE), Snorre Kverndokk (Frischsenteret), Sverre Kittelsen (Frischsenteret), Bente Halvorsen (SSB), Rolf Korneliussen (Statnett), Cathrine Hagem (SSB), Mads Greaker (SSB), Taran Fæhn (SSB), Kenneth Birkeli (Miljødirektoratet), Knut Einar Rosendahl (NMBU)

Fra Norges Forskningsråd: Rune Volla, Tone Ibenholt, Hans Otto Haaland, Siri Ovstein

1 Strukturelle endringer i CREE

Evalueringspanelets vurderinger

Rolf Golombek oppsummerte kort vurderingene til evalueringspanelet etter midtveisevalueringen og arbeidet senteret har gjort med å følge opp disse. Evalueringspanelet pekte på at forskningen i CREE holdt et høyt vitenskapelig nivå, men pekte på følgende svakheter i senteret:

- CREE fremstår ikke som et samlet senter med en klar retning
- For lite brukerinvolvering, også i styret
- For lite tverrfaglighet
- Mangler en senterstrategi for internasjonalt samarbeid.

Hovedresponsen fra senteret på evalueringen har vært å organisere forskningen under fire ulike "flaggskip". Disse er et resultat av en bred involvering av brukere og , hver for seg tar de opp viktige temaer innen miljøvennlig energi. Flaggskipene har bred deltagelse fra relevante basismiljøer, tverrfaglige prosjekter og strategi for internasjonal involvering. Minst én utenlandsk forsker skal delta i hvert flaggskip. Aktiviteten i flaggskipene er forankret i brukerpartneres interesser. Forskningsrådet ga positive tilbakemeldinger på den måten CREE arbeider på. Forskningsrådet ba om en oversikt over hvert flaggskips omfang og kostnad. CREE ettersender en oversikt over disse tallene i etterkant av Site visit.

CREE orienterte om hvordan prosjekter fra ulike finansieringskilder blir samordnet i senteret. Forskningsrådet pekte på at en av styrkene ved FME-er er den strukturerende effekt de har på

forskningen ved at prosjektfinansiering fra programmene forsterker innsatsen i sentrene. Det er viktig at ryddighet i rapportering til Forskningsrådet blir ivaretatt.

Sentret la til om KPN-ene generelt at de mener brukerdeltagelsen er god og trekker fram partnerne Statkraft, Miljødirektoratet og NVE spesielt. CREE har også hatt samtaler med Statoil og ser på muligheter for et nytt prosjekt i samarbeid med dem.

Presentasjon av CREEs flaggskip - flaggskipene presenteres av sin respektive "kapteiner"

Flaggskip 1: *Radical emissions reductions* in ETS sectors ble presentert av Snorre Kverndokk. Dette er det største flaggskipet. Finansiering utgjøres av NFR-midler, Frisch-midler og brukerfinansiering. Innholdet er i stor grad tverrfaglig. En Nærings-PhD (Ringerikskraft) er knyttet til flaggskipet.

Flaggskip 2: *Environmentally friendly transport* ble presentert av Mads Greaker. Tverrfaglighet ivaretas blant annet gjennom statsvitere i sentrets egne prosjekter (som KPN-et ELECTRANS). Brukerinvolvingen er sterk.

Flaggskip 3 *Green innovations and utilization of smart technologies* ble presentert av Bente Halvorsen og omhandler *politikkenes påvirkning på bedrifter og husholdninger* og består av fem "master". Det er sterk brukermedvirkning med blant annet Statnett og Ringerikskraft inne.

Flaggskip 4: *Towards the low-emission society* ble presentert av Taran Fæhn. Flaggskipet samler sektor- og teknologiovergrepene prosjekter.

Integrasjon, flerfaglighet og internasjonal strategi, organisasjon og partnere

Rolf Golombek viste til at samtlige flaggskip har med seg minst én internasjonal forsker og det er midler til ytterligere to. Flere prosjekter spesielt i Flaggskip 1 og 3 har betydelig tverrfaglighet. Sentret ser seg som vesentlig bedre strukturert nå enn før. Alle nystartede prosjekter er nå nøye gjennomtenkt, og Flaggskip 4 er et viktig element med sektorovergrepene problemstillinger som supplerer fokuset i de øvrige tre samtidig som det ivaretar en slutføring av tidligere oppstartede aktiviteter som ikke nødvendigvis passer inn i den nye strukturen.

Energi Norge og KLD er hentet inn som nye partnere, men før dette kan formaliseres må det vedtas i CREE-styret.

2 Brukerinvolving

Orientering om brukeraktivitetene

Rolf Golombek presenterte brukeraktiviteter i CREE. Dette omfatter blant annet et årlig brukerseminar som holdes i samarbeid med FME CICEP. CREE "Hot line" med tilbud om separate møter/seminarer med brukerpartnere, ser ut til å bli godt mottatt. Etter ønske fra brukerpartnere har CREE lansert et eget nyhetsbrev og det arbeides med oppgradering av nettsidene.

Forberedte kommentarer fra brukere

Kenneth Birkeli viste til at Miljødirektoratet er interessert i samtlige temaer i CREE og at de deltok aktivt i prosessen med valg av flaggskipene. Miljødirektoratet har ikke kapasitet til å delta med mye egeninnsats i arbeidspakkene. Ved å følge aktivitetene til CREE og sette seg inn i resultater som oppnås, forsøker de å bygge en bro mellom forskningsmiljøene og forvaltningen.

Rolf Korneliussen (Statnett) har deltatt i CREE siden september 2016. Statnett er positive til å delta som brukerpartnere, men mener samarbeidet kan effektiviseres og profesjonaliseres. Avstanden

mellom aktørene bør minskes og Statnett vil følge opp publikasjoner og arbeide med disse videre mot anvendelse for på sin side å få bedre resultater og mer verdi ut av samarbeidet.

Ellen Skaansar (NVE) pekte på at det kreves mye innsats dersom brukere skal kunne få et godt utbytte av å delta i et FME. Det er lite midler og knapt med tid i forvaltningen og CREE må ta hensyn til dette. Det kunne vært nyttig med innspill fra Forskningsrådet om hva som kreves for at samarbeid brukere/forskere skal bli best mulig. Forskningsrådet pekte på at dette vil variere fra senter til senter, men at temaet er viktig og bør følges opp i dialog med sentrene.

Oppgradering av CREEs websider

Bente Halvorsen la fram planen for CREEs nye nettsider. Formålet med de nye nettsidene er å gi bedre og mer oversiktlig informasjon til brukere, synliggjøre CREE, sy resultater og informasjon sammen i flaggskipsammenheng og forbedre søkefunksjonen. Nettsiden planlegges å stå klar i midten av juni 2017. Statistikk og nøkkeltall for bruk av nettsidene foreligger ikke per dags dato, men vil kunne hentes ut og overvåkes med ny løsning.

Forskningsrådet kommenterte at senterets nyeste kommunikasjonsplan ser ut til å være fra 2012. De påpekte at det er viktig å ha en klar strategi, å definere målgruppen og å kartlegge deres behov samtidig som det arbeides med ny nettside.

3 Rapportering

Rolf Golombek mente at økonomirapporteringen fungerer godt, med etablerte rutiner i senteret. På den faglige siden oppleves utfordringene som større, spesielt det som er knyttet til tellekanter og resultatindikatorer. Flere av tellekantene til Forskningsrådet oppleves ikke som spesielt relevante for senteret. Golombek presenterte et forslag til indikatorer som han vurderte som bedre egnet. Tone Ibenholt svarte at det er ønskelig med innspill til gode resultatindikatorer, samtidig som det er omfattende prosesser bak og tar tid å gjøre endringer i Forskningsrådets standardoppsett. Det er imidlertid mulig å ha egne indikatorer for FME-ene, og Forskningsrådet vil ta initiativ til en workshop for å arbeide med indikatorer for sentrene.

Forskningsrådet viste til at årsrapporten for CREE ga en god oversikt over aktivitetene i senteret, men at det er en del resultater som går igjen fra år til år, noe som kan virke unødvendig. Det er bedre å gå i dybden på noen temaer hvert år, og ikke nødvendigvis omtale all aktivitet.

Forskningsrådet pekte på at det er positivt med nyhetsbrev, men at publikasjoner og aktiviteter som omtales må begrenses til det som gjelder energi- og klima.

4 Presentasjon av prosjekter

Mats Kristoffersen presenterte sin masteroppgave som tok for seg spredningen av elbiler i sammenheng med utbygging av ladestasjoner. Ladestasjoner har ikke standard teknologi, men er knyttet til de forskjellige produsentene. Han hadde positive erfaringer fra å ta mastergrad i CREE med arbeidsplass i SSB. Han tiltrer i stilling hos SSB etter avslutning av mastergraden.

Rolf Golombek la til at de vil ha seks arbeidsplasser for masterstudenter i 2017.

I tillegg ble følgende to prosjekter presentert:

Cathrine Hagem: Insentiver for optimal lokalisering av vindkraftverk i Norge

Knut Einar Rosendahl: Virkninger av EUs ETS system på norske industribedrifter.

CREE takket for oppmøtet og bidragene. Rune Volla oppsummerte på vegne av Forskningsrådet at ny struktur og øvrig håndtering av tilbakemeldingene fra midtveisevalueringen virker lovende og godt gjennomført. Forskningsrådet takket for besøket og en godt gjennomført site visit.